

munkásságát, iparunkat, forgalmunkat, egész nemzeti életünket és államunk szervezetét. Megfelel arra a kérdésre, hogy «van-e a magyar nemzetnek ősi joga a magyar földhöz». — «Nagymagyarországtól Csonkamagyarorszáig. A csodálatos magyar föld, Mi van körülöttünk (utódállamok), Hiszek Magyarország föltámadásában» mind sokat mondó címek. A második rész a szűkebb haza, a szülőföld, a község leírását adja hasonló tárgybeosztással. Ilyen barátságos, otthonos, szívnkhöz vezető keretek között vázolja számunkra a szerző mindazt, amit rólunk modern földrajzi szellemben, tehát az anthropogeographia világánál tudunk illik.

A tárgykör a régi, a megszokott és mégis minden lapja sok új, tanulságos adatot, szempontot hoz az olvasó elé.

Még sok ilyen jó könyvet kívánunk. Fodor honismertetése után méltó érdeklődéssel várjuk a könyvsorozat folytatását. *Szilády Zoltán.*

Brunetiére válogatott kritikai tanulmányai. (A vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából fordította dr. Gulyás Pál. Budapest, Franklin, «Kultúra és Tudomány» sorozat.) Tizenhét esztendő munkaterületéről válogatta össze Gulyás Pál ezeket a Brunetiére-tanulmányokat. A válogatás szerencsés volt. Az öt tanulmány közül négynek a tárgya aktuális lesz mindig, míg az irodalom élni fog. Az irodalmi élet kerekébe állandóan belekapaszkodó kérdéseket elemez a négy tanulmány: Az impresszionista kritika, A szubjektív irodalom, A genie a művészetben, A művészet és az erkölcs. Az ötödik, A közhely elmélete, már kevésbbé általános érdekű, de Brunetiére egyénisége itt is erőteljesen áll a sorok mögött s ez elég arra, hogy az olvasó ne csak futólagos betekintésre méltassa. Mert Brunetiére kritikái egyénisége megállapításainak helyességén vagy helytelenségén túl is érték. Harcos ember, ki az irodalmi eszmék változóságában kereste az egyetlen állandó pontot, hogy az összevisszaságban rendet teremtsen. Nincsen még egy kritikus a világirodalomban, aki olyan végig gondolt rendszerrel állott volna az irodalmi élet jelenségei, különösen pedig ennek furcsaságai elé, mint Brunetiére. A kritika abszolút voltának modern megfogalmazása az ő harcainak eredménye. Lehet, hogy ennek a szuverén kritikának az igaz-

sága csak féligazság, de a benne való hit mindig termékeny mag ahhoz, hogy belőle egy magában bizó, lelkiismeretes és elhivatottságát érző kritika kinőhessen.

A rendszerek hamar kopnak s Brunetiére kritikai szintézisének pilléreit is kikezdte a legutóbbi 25—30 esztendő, mely az irodalomtörténeti pozitívizmust igyekezett műzeális értékévé tenni. A nagy harc pedig, melyet Brunetiére az objektív kritika védelmében a kritikai impresszionizmus ellen vívott, nem dőlt el, hanem hallgatólagos meg egyezéssel, az «impressionisme limité»-vel végződött. Kényelmes nyugalmi helyzet jött létre, mely az eszmetiszázó kérdéseket nem feszegette s a mai kritika nálunk is, meg másutt is ezeken a békés vizeken evezget. Nem lehetetlen, hogy azt az ellanyhulást, mely manapság a kritika és a közönség kapcsolatában megfigyelhető, ez a nyugalmi helyzet hozta létre. Szinte magától adódik a gondolat, hogy Brunetiére elvi jelentőségű tanulmányainak megjelenése ebbe a lagymatagságba próbál életet önteni, amikor a kritikai rendszeresség francia képviselőjét ezzel az öt tanulmánnyal a magyar közönség előtt megszólaltatja.

A fordítás folyamatos, jó munka. Nem ártott volna a könyv végén egy-két jegyzet, mely a magyar olvasó előtt kevésbbé ismert irodalmi vonatkozásokat (írókat, művet, idézetet) néhány szóval megmagyarázta volna. *K. D.*

Két verseskönyv. Fodor József nagy reklámmal felfedezett költői tehetsége mellett — mely «Lihegő erdők» című kötetében most ad magáról először egységes képet — nem lehet egy pár elismerő vagy gáncsoló szóval elmnéni. Fodor a nagy reklám dacára, csakugyan egyike a legfontosabb «fiataloknak». Az Ady-utánzóknak óriási táborából talán az egyetlen tehetséges; ami nagyon nagy szó, mert Ady oly súlyl nehézül e fiatalok erőtlenebbjeire, hogy megfojt bennük minden önállóságot; ezért a különben, az okosak, gondosan elzárják költészetüket Ady hatása elől és inkább Babits költészetéből tanulják meg, amit minden fiatal költőnek tanulnia kell.

Fodor József mintaképe a késői Ady, a rövid sorba tört hosszú mondatok, prófécium tömörségű képek költője. De ez a mintakép-megjelölés tulajdonképp csak első pillanatra jellemző Fodorra. Ha tüzetesebben vizs-